

Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 10 juli 2025, nr. NA/52572144, houdende instelling van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR inzake beschikbaarstelling van het gedigitaliseerde CABR (Instellingsbesluit Adviescommissie ethische verzoeken CABR)

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op artikel 15, derde lid, van de Archiefwet 1995;

Gelet op artikel 2 van het Besluit vergoedingen adviescolleges en commissies;

Besluit:

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- *algemene rijksarchivaris*: de algemene rijksarchivaris als bedoeld in 26, eerste lid, van de Archiefwet 1995;
- *minister*: de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
- *Nationaal Archief*: de algemene rijksarchiefbewaarplaats als bedoeld in artikel 26, eerste lid, van de Archiefwet 1995;
- *rijksarchiefbewaarplaats*: het Nationaal Archief of een rijksarchiefbewaarplaats als bedoeld in artikel 26, tweede lid, van de Archiefwet 1995;
- *tijdelijke voorziening*: de voorziening die is ingericht op de studiezaal van een rijksarchiefbewaarplaats, waarbij het gedigitaliseerde CABR onder voorwaarden via daarvoor bestemde terminals kan worden ingezien.

Artikel 2. Instelling en taak Adviescommissie ethische verzoeken CABR

Er is een Adviescommissie ethische verzoeken CABR, die tot taak heeft de algemene rijksarchivaris te adviseren over een door hem te nemen beslissing op een verzoek tot het niet beschikbaar stellen van bepaalde scans uit het gedigitaliseerde CABR via de tijdelijke voorziening en via internet indien dit verzoek geheel of gedeeltelijk is gebaseerd op ethische gronden.

Artikel 3. Samenstelling Adviescommissie ethische verzoeken CABR, benoeming en ontslag

1. De Adviescommissie ethische verzoeken CABR bestaat uit vijf leden, onder wie een voorzitter.
2. De commissie wordt bijgestaan door een secretaris werkzaam bij het Nationaal Archief, niet zijnde lid van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR. De secretaris wordt aangewezen door de algemene rijksarchivaris.
3. De leden van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR hebben zitting op persoonlijke titel en oefenen hun functie onafhankelijk en zonder beïnvloeding van derden uit.
4. De leden van Adviescommissie ethische verzoeken CABR zijn niet werkzaam bij het Nationaal Archief en niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van de minister.
5. De algemene rijksarchivaris benoemt de leden van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR voor de duur van het bestaan van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR.
6. De leden van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR kunnen slechts op eigen verzoek, alsmede wegens ongeschiktheid of op andere zwaarwegende gronden worden geschorst of ontslagen door de algemene rijksarchivaris.
7. Bij verandering van hoofd- of nevenfuncties van de leden of het aangaan van bepaalde relaties door de leden kan de algemene rijksarchivaris hun lidmaatschap heroverwegen.

8. Bij tussentijds vertrek van een lid kan de algemene rijksarchivaris een ander lid benoemen.

Artikel 4. Leden

De Adviescommissie ethische verzoeken CABR bestaat uit:

- a. Mr. A.R.A. van den Ham (voorzitter), tevens voorzitter;
- b. J.B.A. Bos;
- c. Dr. J.L. Kool-Blokland;
- d. Mr. E.J. Numann;
- e. Prof. dr. H. Piersma.

Artikel 5. Instellingsduur

De Adviescommissie ethische verzoeken CABR wordt ingesteld voor de duur van twee jaar, te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding van dit besluit, met de mogelijkheid tot verlenging.

Artikel 6. Behandeling verzoeken door Adviescommissie ethische verzoeken CABR

1. De Adviescommissie ethische verzoeken CABR behandelt een verzoek als bedoeld in artikel 2:
 - a. aan de hand van het beoordelingskader, opgenomen als bijlage bij dit besluit, en
 - b. in aanwezigheid van ten minste de secretaris en vier leden van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR, waaronder de voorzitter, nadat alle leden voor de beraadslaging zijn uitgenodigd.
2. De secretaris zorgt dat de Adviescommissie ethische verzoeken CABR tijdig en volledig over alle stukken beschikt die zij naar het oordeel van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR nodig heeft en die zich in een rijksarchiefbewaarplaats bevinden.
3. De bij de behandeling van een verzoek betrokken leden van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR stellen het advies van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR vast bij meerderheid van stemmen. Geen der betrokken leden onthoudt zich van stemming.
4. De secretaris zendt het advies aan de algemene rijksarchivaris.
5. Een lid van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR dat zelf directe of indirecte betrokkenheid heeft bij een verzoek, onthoudt zich van enige bemoeienis met het verzoek en de advisering.
6. Uitsluitend de secretaris kan zich rechtstreeks tot een verzoeker wenden voor het verkrijgen van nadere inlichtingen.
7. De Adviescommissie ethische verzoeken CABR kan een reglement over haar werkwijze vaststellen.

Artikel 7. Buiten toepassing laten openbaarheidsbeperkingen

Indien de Adviescommissie ethische verzoeken CABR ten behoeve van de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 2, inzage behoeft in het (gedigitaliseerde) CABR, blijven de eventueel op die archiefbescheiden rustende openbaarheidsbeperkingen, bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Archiefwet 1995, jegens hen buiten toepassing.

Artikel 8. Geheimhouding

De informatie die aan de Adviescommissie ethische verzoeken CABR wordt verstrekt wordt door de Adviescommissie ethische verzoeken CABR vertrouwelijk behandeld en wordt uitsluitend gebruikt voor de taak genoemd in artikel 2.

Artikel 9. Archiefbescheiden Adviescommissie ethische verzoeken CABR

De secretaris van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR archiveert de documenten van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR.

Artikel 10. Vergoeding

De leden van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR ontvangen een vergoeding per vergadering ter hoogte van de maximaal toegestane vergoeding als bedoeld in artikel 2 van het Besluit vergoedingen adviescolleges en commissies.

Artikel 11. Openbaarmaking

De adviezen van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR worden niet door de Adviescommissie ethische verzoeken CABR of haar leden zelf openbaar gemaakt en worden uitsluitend door de secretaris van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR aan de algemene rijksarchivaris uitgebracht.

Artikel 12. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Artikel 13. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Instellingsbesluit Adviescommissie ethische verzoeken CABR.

Dit besluit zal met de bijbehorende bijlage en toelichting in de Staatscourant worden geplaatst en in afschrift worden gezonden aan betrokkenen.

*De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de algemene rijksarchivaris,
A.J.M. Doek*

Beoordelingskader Adviescommissie ethische verzoeken CABR

Deze bijlage behoort bij artikel 6, eerste lid, van het Instellingsbesluit Adviescommissie ethische verzoeken CABR.

Het advies van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR is gericht op het bereiken van een ethisch verantwoorde beslissing over de beschikbaarstelling van bepaalde scans uit het gedigitaliseerde CABR via de tijdelijke voorziening en via internet, indien iemand verzocht heeft om de scans niet beschikbaar te stellen. Daarbij past zij de volgende beoordelingscriteria toe.

§ 1. Ingangseisen

Beoordelingscriteria

Eerst wordt beoordeeld of het verzoek:

- a. gestoeld is op een recht uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) of de Auteurswet.
- b. gericht is op de beschikbaarstelling van de papieren versie van het CABR in de studiezaal van het Nationaal Archief of documenten die niet voorkomen in de tijdelijke voorziening.
- c. gericht is op één of meerdere specifiek benoemde documenten, en niet op een geheel dossier.
- d. gericht is op documenten die niet van overheidswege zijn gevormd zoals processen-verbaal, getuigenverklaringen en vonnissen, maar op persoonlijke documenten zoals een foto, brief of dagboek, waarbij de verzoeker aangeeft dat hij/zij, of degene namens wie het verzoek is ingediend, specifieke emotionele problemen ondervindt of anderszins benadeeld wordt.

Beslissing

1. Indien sprake is van een geval als bedoeld in onderdeel a of b, brengt de Adviescommissie ethische verzoeken CABR geen advies uit. Deze verzoeken behandelt de algemene rijksarchivaris zonder advies van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR.
2. Indien geen sprake is van een verzoek gericht op één of meerdere specifiek benoemde documenten als bedoeld in onderdeel c, of geen sprake is van persoonlijke documenten als bedoeld in onderdeel d, adviseert de Adviescommissie ethische verzoeken CABR evenmin, tenzij er feiten of omstandigheden zijn die dat niettemin rechtvaardigen.

§ 2. Beoordelingscriterium en advies

Indien de Adviescommissie ethische verzoeken CABR het verzoek in behandeling neemt, beoordeelt zij vervolgens of de specifieke omstandigheden van het verzoek, waaronder de ernst van de problemen of mate van benadeling zoals genoemd bij beoordelingscriterium d, er naar haar advies toenomen dat het verzoek moet worden toegewezen en bepaalde scans uit het gedigitaliseerde CABR niet beschikbaar worden gesteld via de tijdelijke voorziening en/of via internet.

TOELICHTING

Aanleiding instellen Adviescommissie ethische verzoeken CABR

Als beheerder van de in het Nationaal Archief berustende archiefbescheiden heeft de algemene rijksarchivaris op grond van de Archiefwet 1995 de taak om de archiefbescheiden ter raadpleging of gebruik beschikbaar te stellen met inachtneming van de aan de openbaarheid gestelde beperkingen en overeenkomstig de artikelen 5 en 6 van de Wet hergebruik van overheidsinformatie.

CABR

Eén van de archieven die in het Nationaal Archief berust, is het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (CABR). Dit is een papieren archief dat door de Minister van Justitie en Veiligheid naar het Nationaal Archief is overgebracht.

Als onderdeel van het project 'Oorlog voor de Rechter' is besloten om het CABR volledig te digitaliseren en breder toegankelijk te maken voor het publiek, via:

- 1) De tijdelijke voorziening;
- 2) Internet.

Ad 1) De tijdelijke voorziening

De tijdelijke voorziening is de voorziening die is ingericht op de studiezaal van een rijksarchiefbewaarplaats, waarbij het gedigitaliseerde CABR onder voorwaarden via daarvoor bestemde terminals kan worden ingezien.

Ad 2) Internet

Daarnaast bestaat het voornemen om het gedigitaliseerde CABR online beschikbaar te stellen. Dit is echter nog niet mogelijk totdat er een wetswijziging plaatsvindt en de nodige maatregelen zijn getroffen.

Bijzonderheden CABR

In het CABR staat informatie over personen die nog in leven kunnen zijn. Ook komen er documenten in voor die vanwege auteursrechten of portretrechten niet online beschikbaar kunnen worden gesteld. Tot slot komen er documenten in voor die van zo'n persoonlijke aard zijn dat ze schadelijk kunnen zijn voor nabestaanden. Als onderdeel van het pakket aan mitigerende maatregelen is besloten om voor advies over de laatste categorie documenten een externe adviescommissie in te stellen.

Taakopdracht en werkwijze Adviescommissie ethische verzoeken CABR

De Adviescommissie ethische verzoeken CABR heeft tot taak de algemene rijksarchivaris te adviseren over een door hem te nemen beslissing op een verzoek tot het niet beschikbaar stellen van bepaalde scans uit het gedigitaliseerde CABR via de tijdelijke voorziening en via internet indien dit verzoek geheel of gedeeltelijk is gebaseerd op ethische gronden.

De Adviescommissie ethische verzoeken CABR adviseert niet over verzoeken die geheel of gedeeltelijk gebaseerd zijn op de AVG of de Auteurswet. Deze verzoeken handelt de algemene rijksarchivaris zelfstandig af. De Adviescommissie ethische verzoeken CABR adviseert alleen als het verzoek voldoende specifiek is, en als het verzoek ziet op persoonlijke documenten, zoals een foto, brief of dagboek, waarbij de verzoeker aangeeft dat hij/zij, of degene namens wie het verzoek is ingediend, specifieke emotionele problemen ondervindt of anderszins benadeeld wordt.

Indien het verzoek aan de voorgaande voorwaarden voldoet, neemt de Adviescommissie ethische verzoeken CABR het verzoek in behandeling. Bij de behandeling van het verzoek beoordeelt zij vervolgens of de specifieke omstandigheden van het verzoek, waaronder de ernst van de problemen of mate van benadeling, er naar haar advies toe nopen dat het verzoek moet worden toegewezen en bepaalde scans uit het gedigitaliseerde CABR niet beschikbaar worden gesteld via de tijdelijke voorziening en/of (indien relevant) via internet. Het advies van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR wordt door de secretaris aan de algemene rijksarchivaris uitgebracht, waarna deze een beslissing zal nemen.

Voor zover de Adviescommissie ethische verzoeken CABR voor de taakopdracht toegang nodig heeft

tot het gedigitaliseerde CABR, is in het Instellingsbesluit Adviescommissie ethische verzoeken CABR geregeld dat de eventueel op die archiefbescheiden rustende openbaarheidsbeperkingen, zoals bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Archiefwet 1995, jegens de leden van de Adviescommissie ethische verzoeken CABR buiten toepassing blijven.

*De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de algemene rijksarchivaris,
A.J.M. Doek*